

ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันต่อการใช้สารแอมเฟตามีน ของนักเรียนวัยรุ่นจังหวัดปทุมธานี: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง กลุ่มศึกษาและกลุ่มควบคุมแบบไม่จับคู่

พรรณภา เรืองกิจ*, นิตยา ตากวิริยะนันท์**, จุฬาลักษณ์ โกมลตรี***

บทคัดย่อ

การใช้สารแอมเฟตามีนในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่น อาจอธิบายได้โดยปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกัน อย่างไรก็ตามการศึกษาข้อมูลความแตกต่างระหว่างปัจจัยเหล่านี้ ในกลุ่มที่ใช้และไม่ใช้สารแอมเฟตามีนยังมีจำกัด

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ชนิดเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มศึกษาและกลุ่มควบคุมแบบไม่จับคู่ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกัน ระหว่างนักเรียนวัยรุ่นที่ใช้และไม่ใช้สารแอมเฟตามีน กลุ่มตัวอย่างมีอายุ ๑๕-๑๙ ปี ในจังหวัดปทุมธานี จำนวน ๒๑๐ ราย แบ่งเป็นกลุ่มศึกษา ๕๐ ราย และกลุ่มควบคุม ๑๖๐ ราย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบสถิติค่าที่และสถิติไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ใช้สารแอมเฟตามีนมีคะแนนปัจจัยเสี่ยงสูงกว่าและมีปัจจัยป้องกันต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้ (ค่า $p < ๐.๐๑$) โดยปัจจัยเสี่ยงด้านเพื่อนและปัจจัยป้องกันด้านบุคคลมีความแตกต่างกันมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับการใช้สารแอมเฟตามีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $p = ๐.๐๐$) โดยกลุ่มที่ใช้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้ สำหรับเพศและรายได้ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับการใช้สารแอมเฟตามีน

คำสำคัญ: ปัจจัยเสี่ยง, ปัจจัยป้องกัน, สารแอมเฟตามีน, นักเรียนวัยรุ่น

* ศูนย์บำบัดรักษาเสพติด จังหวัดแม่ฮ่องสอน

** คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

*** คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

บทนำ

การแพร่ระบาดของสารแอมเฟตามีนเป็นปัญหาวิกฤติ นักเรียนมัธยมศึกษาเสกติดเพิ่มมากขึ้นในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๑) มีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาการติดสารแอมเฟตามีนมากที่สุด^๑ มากกว่าร้อยละ ๘๐ เป็นผู้เสกทรายใหม่มีอายุ ๑๕-๑๙ ปี^๒ การเสกสารแอมเฟตามีนก่อให้เกิดผลกระทบทางลบมากมาย^{๓, ๔} รัฐต้องรับภาระในการปราบปรามและบำบัดรักษาเกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจโดยไม่จำเป็น^๕

การศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสกติดในกลุ่มวัยรุ่นจนจำแนกได้เป็น ๒ ปัจจัย คือ ปัจจัยเสี่ยง (risk factors) และปัจจัยป้องกัน (protective factors) ซึ่งแบ่งเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน และด้านชุมชน^{๖, ๗} นอกจากนี้ยังพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของวัยรุ่นที่ใช้สารแอมเฟตามีนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย^{๘, ๙} มีระดับผลการเรียนค่อนข้างต่ำ^{๑๐, ๑๑} และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ^{๑๒, ๑๓} ซึ่งคุณลักษณะส่วนบุคคลเหล่านี้ อาจช่วยอธิบายพฤติกรรมการเสกสารแอมเฟตามีนของวัยรุ่นได้เช่นกัน อีกทั้งการศึกษาส่วนใหญ่มักเป็นเชิงพรรณนา^{๑๔} ซึ่งศึกษาเพียงปัจจัยเสี่ยงหรือปัจจัยป้องกันที่เฉพาะเจาะจงในบางเรื่องเท่านั้น^{๑๕, ๑๖}

การศึกษาในครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มศึกษาและกลุ่มควบคุม แบบไม่จับคู่ (analytic study design: unmatched case - control study) โดยศึกษาถึงคุณลักษณะส่วนบุคคล รวมทั้งปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันต่อการเสกสารแอมเฟตามีนของนักเรียนวัยรุ่น ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเฝ้าระวังและค้นหากลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีความเสี่ยงต่อการเสกสารแอมเฟตามีน รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับพัฒนารูปแบบโปรแกรมป้องกันการติดสารแอมเฟตามีนในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นจังหวัดปทุมธานีต่อไป

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มศึกษาและกลุ่มควบคุมแบบไม่จับคู่ (analytic study design: unmatched case - control study) มีอัตราส่วนกลุ่มศึกษาต่อกลุ่มควบคุมเป็น ๑ : ๓ แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

๑. กลุ่มศึกษา (case) คือ นักเรียนวัยรุ่นที่ได้รับการตรวจรักษา ณ สถาบันธัญญารักษ์ จำนวน ๕๐ ราย ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) มี

คุณลักษณะดังนี้ ๑) เข้ารับการบำบัดรักษาการใช้สารแอมเฟตามีน (amphetamine use disorders) และได้รับการวินิจฉัยตามเกณฑ์ DSM-IV-TR^{๑๗} ว่ามีการใช้แอมเฟตามีนอย่างไม่เหมาะสม (amphetamine abuse) หรือมีภาวะติดสารแอมเฟตามีน (amphetamine dependence) ๒) ไม่มีอาการทางจิต ๓) สามารถให้ข้อมูลได้ มีความสามารถในการเรียนรู้ตามปกติ ไม่มีอุปสรรคในการสื่อสาร และมีสติสัมปชัญญะครบถ้วน ๔) ยินดีร่วมมือในการวิจัย

๒. กลุ่มควบคุม (control) คือ นักเรียนวัยรุ่นที่ไม่มีพฤติกรรมข้องเกี่ยวกับการใช้สารแอมเฟตามีนหรือสารเสกติดชนิดอื่น จำนวน ๑๖๐ ราย ได้มาจากสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage cluster sampling) โดยกำหนดสัดส่วนระหว่างเพศชาย : เพศหญิง = ๔ : ๑

การศึกษานี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และจากสถาบันธัญญารักษ์ โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงเกี่ยวกับการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างให้ทราบก่อนทำการเก็บข้อมูล จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS version 17.0 โดยใช้การทดสอบสถิติค่าที (t-test) และสถิติไคว์สแควร์ (Chi-square test)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

๑. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล

๒. แบบสอบถามปัจจัยเสี่ยง ปรับปรุงจาก The 2004 Communities that Care Youth Survey^{๑๘} ของอาร์เทอร์, ฮอว์กิน และคาทาลาโน นำมาแปลเป็นภาษาไทยและเพิ่มข้อคำถามบางข้อ โดย นิตยา ตากวิริยะนันท์^{๑๙, ๒๐} ประเมินปัจจัยเสี่ยง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านโรงเรียนและด้านชุมชน ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale) จำนวน ๘๔ ข้อ ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค พบว่า เมื่อทดสอบ (n = ๓๐) มีค่าระหว่าง .๕๓ - .๕๖ และเมื่อเก็บข้อมูล (n = ๒๑๐) มีค่าระหว่าง .๘๐ - .๘๔

๓. แบบสอบถามปัจจัยป้องกัน ปรับปรุงจาก The 2004 Communities that Care Youth Survey^{๑๘} ของอาร์เทอร์, ฮอว์กิน และคาทาลาโน โดยวีระนุช ก่อแก้ว^{๒๑} ได้นำมาให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษแปลและผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ประเมินปัจจัยป้องกันทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านโรงเรียน และด้านชุมชน จำนวน ๓๐ ข้อ ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า เมื่อทดสอบ (n = ๓๐) มีค่าระหว่าง

.๘๘ - .๕๑ และเมื่อเก็บข้อมูล (n = ๒๑๐) มีค่าระหว่าง
.๗๖ - .๕๔

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยใกล้เคียงกัน คือ ๑๖.๕๐ ปีในกลุ่มศึกษา และ ๑๖.๖๑ ปีในกลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ ๗๘.๐๐ และ ๘๐.๐๐ ตามลำดับ) ด้านการศึกษาพบว่าในกลุ่มศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๖๔) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า ๒.๐๐ ขณะที่กลุ่มควบคุม (ร้อยละ ๘๔.๗๐) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป ด้านการคบเพื่อนพบว่าในกลุ่มศึกษามีเพื่อนสนิทที่เสพสารเสพติดและมีความถี่ในการเสพเป็นประจำทุกวันมากที่สุด (ร้อยละ ๔๘.๐๐) ขณะที่กลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๖๕.๔๐) ไม่มีเพื่อนสนิทที่เสพสารเสพติด ด้านรายได้พบว่าทั้งสองกลุ่มมีรายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองใกล้เคียงกัน โดยร้อยละ ๕๒ ของกลุ่มศึกษามีรายได้น้อยกว่า ๑,๕๐๐ บาท/เดือน และร้อยละ ๕๑.๕๐ ของกลุ่มควบคุมมีรายได้ตั้งแต่ ๑,๕๐๐ บาท/เดือนขึ้นไป

ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันระหว่างนักเรียนวัยรุ่นที่ใช้และไม่ใช้สารแอมเฟตามีน พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่ใช้สารแอมเฟตามีน มีคะแนนเฉลี่ยของปัจจัยเสี่ยงในทุกๆ ด้านสูงกว่าและมีปัจจัยป้องกันในทุกๆ ด้านต่ำกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ใช้สารแอมเฟตามีน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $p < 0.01$) โดยนักเรียนวัยรุ่นที่ใช้และไม่ใช้สารแอมเฟตามีนมีปัจจัยป้องกันด้านบุคคลแตกต่างกันมากที่สุด รองลงมาเป็นปัจจัยป้องกันด้านครอบครัว และเมื่อพิจารณาปัจจัยด้านย่อยจะพบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่ใช้สารแอมเฟตามีนมีปัจจัยเสี่ยงทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยป้องกันอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นด้านเพื่อนที่อยู่ในระดับต่ำ ขณะที่นักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ใช้สารแอมเฟตามีน มีปัจจัยเสี่ยงทุกด้านอยู่ในระดับต่ำ ส่วนปัจจัยป้องกันอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นปัจจัยด้านบุคคลที่อยู่ในระดับสูง ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ การเปรียบเทียบปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันระหว่างกลุ่มศึกษาและกลุ่มควบคุม (n = ๒๑๐)

	คะแนนที่เป็นไปได้	คะแนนที่เป็นจริง		ค่าเฉลี่ย (SD)		dX	t - value
		กลุ่มศึกษา	กลุ่มควบคุม	กลุ่มศึกษา	กลุ่มควบคุม		
ปัจจัยเสี่ยง							
คะแนน ๑ - ๔							
ด้านบุคคล	๒๗ - ๑๐๘	๒๗ - ๗๒	๓๗ - ๗๗	๕๕.๗๐ (๑๐.๔๕)	๔๐.๖๖ (๘.๔๖)	๑๕	๘.๕๓ ***
ด้านครอบครัว	๒๔ - ๕๖	๒๔ - ๗๕	๒๖ - ๗๗	๕๖.๑๐ (๑๐.๒๖)	๔๐.๘๓ (๕.๔๗)	๑๕	๕.๗๕ ***
ด้านเพื่อน	๑๖ - ๒๔	๑๖ - ๔๔	๒๗ - ๖๔	๔๓.๑๐ (๘.๕๗)	๒๑.๐๖ (๕.๕๐)	๒๒	๑๕.๒๒ ***
ด้านชุมชน	๑๗ - ๖๘	๑๕ - ๕๕	๓๑ - ๕๗	๔๒.๕๔ (๖.๐๕)	๓๓.๑๒ (๖.๓๒)	๕	๕.๓๕ ***
ปัจจัยป้องกัน							
คะแนน ๑ - ๔							
ด้านบุคคล	๑๐ - ๔๐	๒๔ - ๓๕	๑๕ - ๓๒	๒๒.๒๐ (๓.๓๖)	๓๒.๒๔ (๒.๘๑)	๑๐	-๑๕.๕๔ ***
ด้านครอบครัว	๑๑ - ๔๔	๑๑ - ๔๔	๑๒ - ๔๓	๒๗.๔๖ (๘.๖๕)	๓๒.๐๕ (๗.๒๕)	๕	-๓.๖๑ **
ด้านเพื่อน	๓ - ๑๒	๓ - ๑๒	๓ - ๑๒	๔.๓๔ (๑.๘๑)	๖.๐๖ (๒.๐๔)	๒	-๖.๘๕ ***
ด้านชุมชน	๖ - ๒๔	๖ - ๒๔	๖ - ๒๔	๑๔.๔๘ (๕.๒๐)	๑๖.๗๒ (๕.๐๒)	๒	-๒.๗๒ **

*** ค่า $p = .00$, ** ค่า $p < .01$

ความแตกต่างของคุณลักษณะส่วนบุคคลระหว่างนักเรียนที่ใช้และไม่ใช้สารแอมเฟตามีน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นที่ใช้และไม่ใช้สารแอมเฟตามีนมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $p = 0.00$) โดยนักเรียนวัยรุ่นที่ใช้สารแอมเฟตามีน

ส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า ๒.๐๐ ขณะที่นักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ใช้สารแอมเฟตามีนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่า ๒.๐๐ ขึ้นไป ส่วนเพศและรายได้ของนักเรียนวัยรุ่นไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารแอมเฟตามีน ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ การวิเคราะห์ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศและรายได้ ระหว่างนักเรียนวัยรุ่นที่ใช้และไม่ใช้สารแอมเฟตามีน (จำนวน = ๒๑๐)

	จำนวน (ร้อยละ)		ค่าพี
	กลุ่มศึกษา (n = ๕๐)	กลุ่มควบคุม (n = ๑๖๐)	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ย)			.๐๐***
น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๒.๐๐	๓๒ (๖๔.๐๐)	๒๖ (๑๖.๒๐)	
มากกว่า ๒.๐๐	๑๘ (๓๖.๐๐)	๑๓๔ (๘๓.๘๐)	
เพศ			.๗๖
ชาย	๓๕ (๗๐.๐๐)	๑๒๘ (๘๐.๐๐)	
หญิง	๑๕ (๓๐.๐๐)	๓๒ (๒๐.๐๐)	
รายได้ของนักเรียน (บาท/เดือน)			.๗๔
น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑,๕๐๐	๒๖ (๕๒.๐๐)	๗๗ (๔๘.๑๐)	
ตั้งแต่ ๑,๕๐๐ ขึ้นไป	๒๔ (๔๘.๐๐)	๘๓ (๕๑.๙๐)	

*** ค่าพี < .๐๐

วิจารณ์ผลการวิจัย

ความแตกต่างของปัจจัยเสี่ยงระหว่างกลุ่มที่ใช้และไม่ใช้สารแอมเฟตามีน

ผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่ใช้สารแอมเฟตามีนมีปัจจัยเสี่ยงทุกด้านสูงกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ใช้ เป็นไปตามทฤษฎี The Resilience Model ที่อธิบายว่า ความเสี่ยงของบุคคลเกิดขึ้นจากปัจจัยเสี่ยงมากกว่าหนึ่งปัจจัย สอดคล้องกับงานวิจัยหลายงานที่ผ่านมาที่พบว่า ปัจจัยเสี่ยงของวัยรุ่นที่ใช้แอลกอฮอล์และสารเสพติดมีได้หลายปัจจัย^{๑๑} และวัยรุ่นที่ใช้สารแอมเฟตามีนและสารเสพติดชนิดอื่นหรือมีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์จะมีปัจจัยเสี่ยงด้านเพื่อนสูง^{๑๒, ๑๓} โดยวัยรุ่นเหล่านี้จะมีการรวมกลุ่มกันเนื่องจากมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเป็นการช่วยลดแรงกดดันจากสังคมรอบข้าง นอกจากนี้การที่สังคมมองว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดเป็นคนไม่ดี จึงทำให้ถูกปฏิเสธหรือกีดกันออกจากกลุ่มเพื่อนที่ดี จึงยังเป็นแรงผลักดันทำให้มีเพียงเพื่อนสนิทเฉพาะกลุ่มผู้ใช้สารเสพติดด้วยกันเท่านั้น ส่วนปัจจัยเสี่ยงด้านชุมชนที่มีความแตกต่างกันน้อยที่สุดนั้น อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน จึงได้รับอิทธิพลของปัจจัยเสี่ยงด้านชุมชนในเรื่องต่างๆ คล้ายคลึงกัน

ความแตกต่างของปัจจัยป้องกันระหว่างกลุ่มที่ใช้และไม่ใช้สารแอมเฟตามีน

ผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่ใช้สารแอมเฟตามีนมีปัจจัยป้องกันทุกด้านต่ำกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ใช้ โดยมีปัจจัยป้องกันด้านบุคคลแตกต่างกันมากที่สุด เป็นไปตามทฤษฎี The Resilience Model ที่อธิบายว่าความสำเร็จในการปรับตัวเกิดขึ้นจากปัจจัยป้องกันมากกว่าหนึ่งอย่าง หากบุคคลมีปัจจัยป้องกันมากขึ้นเท่าไร การปรับตัวสำเร็จก็จะมากขึ้นเท่านั้น การที่นักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ใช้สารแอมเฟตามีน จัดเป็นความสำเร็จในการปรับตัว อย่างไรก็ตามการที่นักเรียนที่ใช้และไม่ใช้สารแอมเฟตามีนอยู่ร่วมกันภายในโรงเรียนซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้ตลอดเวลาหากไม่เพิ่มปัจจัยป้องกันให้สูงขึ้น กลุ่มที่ยังไม่ได้ใช้สารแอมเฟตามีน อาจมีความเสี่ยงในการใช้สารแอมเฟตามีนเพิ่มมากขึ้น

ความแตกต่างของคุณลักษณะส่วนบุคคล

ผลการศึกษาที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความแตกต่างกันนั้น อาจอธิบายได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มักมีความสนใจใฝ่รู้ต้องการประสบความสำเร็จ จึงไม่จำเป็นที่จะต้องข้องเกี่ยวกับสิ่งเสพติด^{๑๔} แต่แก่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มักรู้สึกยุ่งยากในการศึกษา เมื่อใช้สารแอมเฟตามีน เป็นระยะเวลานาน จึง

ขาดความสนใจในการเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดต่ำลง ส่วนการที่เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารแอมเฟตามีน อาจอธิบายได้ว่า การเก็บข้อมูลของกลุ่มศึกษาได้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกับตามที่ได้กำหนดสัดส่วนของเพศไว้ในกลุ่มควบคุม ทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน ในด้านรายได้ที่พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารแอมเฟตามีน อาจเนื่องจากการที่ทั้งสองกลุ่มอาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกัน รายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองจึงไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

นักเรียนวัยรุ่นที่ใช้สารแอมเฟตามีน มีคะแนนเฉลี่ยของปัจจัยเสี่ยงในทุกๆ ด้านสูงกว่าและมีปัจจัยป้องกันในทุกๆ ด้านต่ำกว่านักเรียนวัยรุ่นที่ไม่ใช้สารแอมเฟตามีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยที่มีความแตกต่างระหว่างนักเรียนวัยรุ่นที่ใช้และไม่ใช้สารแอมเฟตามีนมากที่สุด คือ ปัจจัยเสี่ยงด้านเพื่อน และปัจจัยป้องกันด้านบุคคล ส่วนคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่าเพศและรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารแอมเฟตามีน ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่านักเรียนวัยรุ่นที่ใช้และไม่ใช้สารแอมเฟตามีนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เอกสารอ้างอิง

- สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สถานการณ์ปัญหาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชน. สืบค้นเมื่อ ๒ เมษายน ๒๕๕๒, จาก http://www.abacpoll.au.edu/acsan_thai/index.html.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและศูนย์วิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. บทสรุปสำหรับผู้บริหาร รายงานผลการสำรวจประเมินปฏิบัติการ ๕๐ วันพันภัยยาเสพติด. สืบค้นเมื่อ ๔ เมษายน ๒๕๕๒, จาก http://www.nccd.go.th/index.php?mod=content_list&cate=378
- Mcketin R, McLaren J, Kelly E. The Sydney methamphetamine market: Patterns of supply, use personal harms and social consequences. National Drug Law Enforcement research Fund Monograph Australasian centre for policing Research Adelaide; 2005.
- World Health Organization. Amphetamine-type stimulants Available: Retrieved March 19, 2009, from <http://www3.who.int/whosis/alcohol/>, accessed 25/01/2006.
- Takviriyannun N. The roles of environmental risks and resilience factors on alcohol use among Thai adolescent in school settings. Unpublished Thesis for Doctor Degree Of Philosophy (Nursing), Mahidol University, Bangkok, Thailand, 2006.
- Takviriyannun N, Phuphaibul R, Villarruel MA, Vorapongsathorn T, Panitrat R. How do environmental risks and resilience factors affect alcohol use among Thai adolescent ?. Thai J Nurs Res 2007;11:151–65.
- สุริวัฒน์ ภูวิเศษแสง. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคม การรู้คุณค่าของตนเอง การมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองกับการเสพติดของเยาวชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง ๒๕๔๕.
- สุวรรณณี แสงอาทิตย์. ปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงด้านการสูบบุหรี่ ดื่มสุราและเสพติดในวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ๒๕๕๐.
- สราลีวรรณ ทับทิว. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา. สถาบันราชภัฏเลย ๒๕๔๗.
- เมธาวงษ์ บุญศรี. ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อการเสพติดแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ของนักศึกษาวิชาชีพเพศชายในเขตอำเภอเมืองสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาประยุกต์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๒๕๔๔.
- พภามาศ สุจิตินิช. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสิ่งแวดล้อมกับการเสพติดของเยาวชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ๒๕๔๗.
- ประธาน รัชต์จำรูญ. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกแสวงหาสิ่งตื่นเต้นเร้าใจกับการติดแอมเฟตามีนของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิต บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๔๔.

๑๓. ลัดดาวัลย์ ฉินประสิทธิ์ชัย. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๕๗.
๑๔. American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders 4th ed, Revised. Washington (DC): American Psychiatric Press; 2000.
๑๕. Arthur MW, Hawkins JD, Catalano RF. The 2004 Communities that Care Youth Survey: Item construct dictionary, Community Youth Development Project. Seattle: University of Washington, Social Development Research Group; 2004.
๑๖. วีระนุช ก่อแก้ว. ปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยป้องกันและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่อยู่ในกระบวนการศึกษาในชุมชน จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมชาติ ๒๕๕๒.
๑๗. Brecht ML, O'Brien A, Mayrhauser CV, Anglin DM. Methamphetamine use behaviors and gender difference. *Addict Behav* 2004;29: 89-106.
๑๘. Feinberg EM, Ridenour AT, Greenberg. Aggregating Indices of Risk and protective for adolescent behavior problem: The Communities That Care Youth Survey. *J Adoles Health* 2007;40:506-13.
๑๙. Park S, Kim H, Kim H. Relationships between parental alcohol abuse and social support, peer substance abuse risk and social support and substance risk among south Korean adolescents. *Addiction* 2009;44:87-99.

Abstract

Risks and Protective factors for Amphetamine Use Among Adolescent Students, Pathumthani Province: Unmatched case – control study

Phannapa Ruengkij*, Nidtaya Takviriyannun**, Chulaluk Komoltri***

* Registered Nurse, Professional Level, Maehongson Drug Dependence Treatment Center

** Faculty of Nursing, Thammasat University

*** Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University

Amphetamine use can be explained by risk and protective factors., however the information in difference of these factors between adolescent users and non-users of amphetamine is limited.

The purpose of this analytic study (unmatched case – control study) was to compare the differences of personal characteristics, risk and protective factors between adolescent users and non – users of amphetamine. A sample consisted of 210 adolescents (case = 50 & control = 160), aged 15–19 years, living in Pathumthani Province participated in this study. Instruments consisted of written questionnaires. Data analysis employed t-test and chi-square test.

Results of this study indicated that adolescent users had significantly higher risk factors scores and lower protective factors scores than non-users. Among these, peer risk factors and individual protective factors were mostly differed. Moreover, academic performance was inversely associated with amphetamine use ($p = .00$), i.e. amphetamine users have lower academic performance than non-users.

Key words: Risk factors, Protective factors, Amphetamine, Adolescent Students